

[Udenrigsministeren]

ofre for menneskerettighedskrænkelser. Regeringen har til hensigt at udskille et særskilt beløb fra bistandsbevillingerne for på et bredere grundlag end hidtil at yde støtte til dette formål.

15. Den danske personelbistand er kommet i fokus, efter at serien »Udvikling« er blevet vist i dansk TV. Jeg skal ikke her komme nærmere ind på denne serie, men synes, at der er grund til at udtrykke anerkendelse af den enestående og dygtige indsats, som mange udsendte eksperter og frivillige udfører under ofte meget vanskelige vilkår.

Regeringen er indstillet på om nødvendigt i stigende omfang at imødekomme anmodninger fra udviklingslandene om ekspert- og frivilligbistand. For frivilligbistandens vedkommende ser regeringen f.eks. gerne, at Mellemløst Samvirke etablerer et frivilligprogram i et af de asiatiske lande, som Danmark har et projektsamarbejde med. Mulighederne for, at unge med en god teoretisk og/eller praktisk uddannelse kan udsendes til udviklingslandene, bør udvides.

Regeringen værdsætter også det meget værdifulde arbejde, som en lang række danske institutioner, virksomheder og enkeltpersoner har påtaget sig i forbindelse med tilrettelæggelse og gennemførelse af studieprogrammer for stipendiater fra udviklingslandene.

Personelbistanden er i høj grad også med til at øge den danske befolknings indsigt i og forståelse for u-landsproblemer.

16. Dette gælder også den oplysningsindsats, som Danida og private danske organisationer med statslig støtte udfører. Såvel de private organisationers mere holdningsprægede oplysningsarbejde om udviklingsspørgsmål som Danidas faktuelle oplysningsvirksomhed om dansk bistand bør videreføres. Da der i vidt omfang er tale om forskellige oplysningsopgaver, vil regeringen overveje at oprette en særlig konto for Danidas oplysningsvirksomhed.

17. I lyset af de indvundne erfaringer og de ændrede forudsætninger i udviklingslandene går regeringen på nogle af udviklingsbistandens områder ind for justeringer, som det er hensigten at gennemføre i takt med den nødvendige styrkelse af bistandsadministrationen.

Der er imidlertid i væsentlig grad tale om en videreførelse af den hidtidige bistandspolitik.

Efter regeringens opfattelse vil en bred politisk enighed om bistandspolitikken være en forudsætning for at bevare den folkelige forståelse og opbakning, som vi får hårdt brug for i de kommende år, hvor næsten alle andre offentlige aktiviteter skal nedskæres.

Det er således mit håb, at der i folkettingen vil være bred tilslutning til den bistandspolitik, som regeringen i dag har fremlagt.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 10/2 1983 om 1. udbudsrunde vedrørende nye tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas.

(Redegørelse nr. R 7).

Energiministeren (Enggaard):

I åbningsredegørelsen den 5. oktober 1982 gav statsministeren tilsagn om, at folkettingen ville få en redegørelse om regeringens planer for 1. udbudsrunde vedrørende nye tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og naturgas.

En forstærket efterforskning og indvinding af olie og gas i den danske undergrund vil øge forsyningssikkerheden, gavne valutabilancen og skabe nye muligheder for investeringer, produktion og beskæftigelse. Der er i kraft af den tilvejebragte nyordning på undergrundsområdet nu en række muligheder for at forstærke indsatsen. Afholdelsen af 1. udbudsrunde giver flere olieselskaber mulighed for at iværksætte efterforskning af olie og gas med et begrundet håb om, at der kan gøres nye fund.

Det er hensigten snarest at indkalde ansøgninger fra olieselskaberne. Jeg vil derfor i henhold til undergrundslovens § 12, stk. 2, tilstille folketingets energipolitiske udvalg en redegørelse for regeringens planer for udstedelse af nye tilladelser til efterforskning og indvinding af kulbrinter. Der redegøres heri for, hvilke områder der agtes udbudt, og de generelle vilkår, hvorunder efterforsknings- og indvindingsstilladelser agtes meddelt.

Hovedformål med 1. udbudsrunde

[Energiministeren]

Hovedformålet med 1. udbudsrunde er som nævnt at fremme efterforskningen og indvindingen af olie og naturgas i Danmarks undergrund. Dette skal ses på baggrund af halvfyrdsernes energikriser, der gjorde det klart, hvor afhængig Danmark er af importeret energi, først og fremmest olie. Hertil kommer, at en forstærket efterforsknings- og indvindingsaktivitet vil kunne give et væsentligt bidrag til løsningen af landets svære økonomiske situation.

Der er i enighed mellem de fleste af folketingets partier iværksat en flerstrengt energipolitik, hvor intensiveret efterforskning og indvinding af olie og gas udgør en af de centrale strenge ved siden af kraftvarmeudbygningen, naturgasprojektet, energibesparelser m.v.

De nuværende bevillingshavere har i overensstemmelse med aftalen af 1981 bidraget til opfyldelse af de energipolitiske mål ved en øget efterforskningsindsats. Bevillingshaverne beskæftiger således i øjeblikket det største antal boreplatforme nogen sinde med efterforskning på dansk område.

Gennem afholdelsen af 1. udbudsrunde vil flere olieselskaber kunne komme i gang på det danske område, hvorved den nuværende efterforskningsindsats vil blive yderligere forstærket. Omkring halvdelen af det danske område eller ca. 74.000 km² er til rådighed for udstedelse af nye tilladelser til efterforskning og indvinding, og olieindustrien har vist betydelig interesse for at komme i gang i Danmark.

Regeringen finder det meget ønskeligt, at olieselskabernes interesse for og vurdering af det danske område fuldt ud kommer til udtryk. Dette vil ikke ske, såfremt der kun udbydes et overordentlig begrænset areal i 1. runde, således som det er foreslået i det socialdemokratiske beslutningsforslag af 16. december 1982.

Efter regeringens opfattelse vil den bredeste efterforskning og dermed den største sandsynlighed for, at der gøres fund, kunne opnås ved, at det samlede område lægges frem, og herefter at lade olieselskaberne fremfor staten pege på de blokke, som anses for mest lovende. Hermed er ikke sagt, at regeringen mener, at der bør udstedes tilladelser til alle de ledige arealer, eller forventer, at dette kan blive tilfældet.

Regeringen har til hensigt at imødekomme velbegrundede ansøgninger, der tilgodeser behovet for en grundig og bred efterforskning af det danske område. En begrænsning af antallet af udstedte tilladelser kan imidlertid blive nødvendig, hvis de opnåelige vilkår ikke findes tilfredsstillende, eller såfremt antallet af tilladelser vil overstige myndighedernes administrative kapacitet.

Den forstærkede efterforskningsaktivitet og senere udbygningsaktivitet vil øge behovet for såvel arbejdskraft som varer og tjenesteydelser. Det er regeringens mål, at denne aktivitetsforøgelse i størst mulig udstrækning kommer det danske samfund og dansk økonomi til gode. Der må derfor stræbes mod et dansk engagement på alle niveauer i virksomheden.

Danske selskaber bør i videst mulig udstrækning deltage i de konsortier, der får tilladelse til at efterforske og indvinde olie og gas. For at sikre danske selskaber en mulighed for at deltage vil det ved indkaldelsen af ansøgninger blive tilkendegivet, at der ved tildelingen af tilladelser vil blive lagt vægt på omfanget af den danske deltagelse i ansøgerskonsortiet. Herved opnås, at danske selskaber, som har mulighed for at deltage, vil være attraktive samarbejdspartnere for olieselskaberne, og at de kan forhandle sig til rimelige vilkår for deltagelsen.

Antallet af danske selskaber, som har teknisk og finansiel kapacitet til at deltage i olie-/gasvirksomheden, er imidlertid begrænset. Regeringen finder derfor, at hensynet til at fremme brugen af danske varer, tjenesteydelser og arbejdskraft taler for en direkte deltagelse fra offentlig side. Hertil kommer, at staten har en forretningsmæssig interesse som ejer af råstofferne i undergrunden, der tilsiger, at samfundet udnytter de indtægtsmuligheder, som direkte offentlig deltagelse i virksomheden indebærer.

Det er derfor regeringens hensigt som et generelt vilkår at give staten eller et særligt af staten ejet selskab, der stiftes med henblik herpå, mulighed for at indtræde i alle tilladelser med en andel, som skal forhandles i forbindelse med udstedelsen af efterforsknings- og indvindingsstilladelserne.

De økonomiske forhold for efterforskning og indvinding af olie og gas på dansk område er blevet grundigt belyst. Resultatet af beregningerne viser, at med de gældende

[Energiministeren]

skatteregler vil en offentlig deltagelse på omkring 20 pct. have begrænset indflydelse på olieselskabernes forrentning af den investerede kapital, også selv om det offentlige ikke er med til at dække efterforskningsudgifterne.

Det er på dette grundlag regeringens opfattelse, at den offentlige andel som udgangspunkt må være 20 pct. Da de økonomiske forhold, der gælder for små og store felter, er meget forskellige, er det fundet hensigtsmæssigt, at der, efter at der er gjort et fund, særskilt tages stilling til, om det offentlige skal deltage i en eventuel feltudbygning, og at størrelsen af den andel, hvormed det offentlige har mulighed for at deltage, fastsættes i forhold til størrelsen af produktionen fra den enkelte forekomst. Herved opnås, at det offentlige vil være sikret en rimelig andel af det økonomiske udbytte også fra større felter, uden at olieselskabernes risiko øges tilsvarende.

Da man fra offentlig side kun har kapacitet til at deltage aktivt i få konsortier, finder regeringen, at den offentlige deltagelse kun bør udøves fra starten af virksomheden i et begrænset antal tilladelser. Den offentlige deltagelse vil ske på såkaldt båret basis i efterforskningsperioden og indebære en option på at deltage på lige fod med de øvrige konsortiedeltagere i en eventuel feltudbygning og -indvinding. For at sikre, at konkurrencen mellem ansøgerne fuldt ud kommer til udtryk, skal det offentlige ikke stå som ansøger, men indsættes under forhandlingerne med de ansøgende olieselskaber.

Ved udøvelsen af den offentlige deltagelse i forbindelse med 1. runde vil det være naturligt at udnytte de erfaringer og den viden, som er indhøstet i forbindelse med arbejdet med geotermisk efterforskning og etablering af gaslagre i undergrunden.

Den offentlige deltagelse vil medføre et vist finansieringsbehov. En nærmere redegørelse herfor vil senere i form af et aktstykke blive forelagt for finansudvalget.

Størrelsen af de statslige midler, der afsættes til at udøve den offentlige deltagelse fra starten af virksomheden, vil have betydning for fastlæggelsen af antallet af tilladelser og blokke med denne deltagelse.

Af betydning vil også være en vurdering og udpegning af de blokke, hvor de geologiske forhold og muligheden for at gøre fund

af olie og naturgas taler for, at det offentlige tager del i beslutningerne om efterforskningen og om tilrettelæggelsen af virksomheden i øvrigt.

I tilladelser, hvor den offentlige deltagelse ikke udøves fra starten af virksomheden, vil der være en »hvilende« option for det offentlige til at indtræde, når der gøres et fund. På dette tidspunkt vil den offentlige deltagelse kunne udøves direkte af staten eller et af staten ejet selskab eller gennem andre danske selskaber af privat eller halvstatslig karakter. Der vil herved være mulighed for i de kommende år at overveje og forberede en hensigtsmæssig udvikling af dansk olieindustri.

Regeringen anser det for meget væsentligt, at olieselskaberne søger at fremme anvendelsen af dansk arbejdskraft og danske varer og tjenester samt havne- og lufthavnsfaciliteter. Tilsvarende vil regeringen lægge vægt på, at selskaberne vil medvirke til en styrkelse af uddannelses-, udviklings- og forskningsaktiviteterne på olie-/gasområdet. Ansøgerne skal derfor redegøre for deres hensigter og tilbud med hensyn til at fremme det danske engagement. Ved valget mellem flere selskaber vil der blive lagt vægt på tilfredsstillende ordninger af disse spørgsmål.

Nærmere vilkår for virksomheden

For at få et moderne koncessionssystem svarende til det, der kendes i andre Nordsølande, er der udarbejdet et nyt blokssystem baseret på en blokstørrelse på gennemsnitligt 212 km². En tilladelse vil normalt omfatte en sådan blok, men vil f.eks. i mindre udforskede områder kunne omfatte flere blokke.

De enkelte tilladelser påtænkes som hovedregel meddelt til en gruppe af selskaber – et konsortium. Det er den form, der foretrækkes af selskaberne. Samtidig får danske selskaber, der ikke har ekspertise og økonomisk baggrund for at forestå virksomheden alene, herved mulighed for at deltage.

Tilladelserne vil gælde for en 6-årig periode, som i tilfælde af, at rettighedshaveren gør et kommercielt indvindeligt fund, kan forlænges med yderligere 30 år. Forlængelsen vil være betinget af, at rettighedshaveren påbegynder indvinding af forekomsten på et nærmere fastsat tidspunkt og på en måde, der er godkendt af myndighederne.

[Energiministeren]

For at sikre en tilstrækkelig efterforskning i de enkelte blokke vil der i hver enkelt tilladelse blive fastlagt et arbejdsprogram. Programmet skal sigte på, at det inden for efterforskningsperioden på en fagligt forsvarlig måde konstateres, om der findes indvindelige kulbrinteforekomster i blokken.

Arbejdsprogrammet vil blive udformet under forhandlingerne med ansøgerne på baggrund af de forventninger og den viden, der haves vedrørende det konkrete område. Arbejdsprogrammet vil sædvanligvis forpligte rettighedshaverne til at udføre en detaljeret seismisk undersøgelse af området og en eller flere efterforskningsboringer.

Blokke i den sydvestlige del af det danske område i Nordsøen har i kraft af de fund, der er gjort, olieselskabernes store interesse. For at sikre en bred efterforskning af hele det danske område vil der derfor ved vurderingen af ansøgninger om blokke i den sydvestlige del af Nordsøen blive lagt vægt på, om ansøgeren også søger om tilladelse til at efterforske i det øvrige område.

Regeringen har ved tilrettelæggelsen af de økonomiske vilkår lagt vægt på, at der er et incitament til efterforskning af mindre undersøgte områder og til indvinding af mindre forekomster.

Der agtes således alene opkrævet relativt små gebyrer ved indgivelse af ansøgninger og udstedelse af tilladelser, medens væsentlige afgifts- og skattebetalinger m.v. først vil ske, såfremt en produktion iværksættes. I konsekvens heraf er der i efterforskningsfasen ikke pålagt rettighedshaveren afgifter i øvrigt, idet disse i givet fald måtte forventes til en vis grad at blive afholdt på bekostning af efterforskningsaktiviteten. Rettighedshaverne skal således i efterforskningsfasen alene afholde omkostninger til efterforskningsaktiviteterne.

Produktionsafgiften (royalty), der skal betales fra påbegyndelsen af produktion, er udformet således, at mindre forekomster med en lav produktion pålægges en relativt lav afgift, medens forekomster, der har en højere produktion, skal betale en højere afgift.

Ved tilrettelæggelsen af de økonomiske vilkår er de enkelte elementer nøje afstemt efter hinanden og efter de økonomiske forhold for olie-/gasindvinding i Danmark. En glideskala for offentlig deltagelse og for produktionsafgift indebærer, at det kan betale sig at udbygge mindre forekomster, samtidig

med at staten får et rimeligt udbytte af større felter.

Det er af stor betydning for udenlandske olieselskaber, at der ikke sker dobbeltbeskatning af indtægten ved indvindingsvirksomhed i Danmark. Der arbejdes derfor på at opnå de fornødne aftaler, således at selskaberne i deres hjemlande vil kunne modregne skatter betalt i Danmark. Forholdet er bragt i orden over for flere lande. Regeringen lægger megen vægt på, at der indgås de nødvendige aftaler også med andre lande, og at Danmark, som det er tilfældet for Norges og Englands vedkommende, kan få en tilfredsstillende ordning med USA.

Undergrundsloven indeholder bestemmelser om statslig køberet og om betaling af produktionsafgift i form af olie. Sammen med reglerne i olierørledningsloven om betaling af rørledningsafgift i form af olie sikrer disse regler, at samfundet har mulighed for at få rådighed over op til $\frac{2}{3}$ af produktionen. Når det offentlige deltager i virksomheden, øges denne andel. Retten til at råde over den producerede olie er imidlertid for olieselskaber med egen raffinering- og distributionsvirksomhed et væsentligt incitament til efterforskning og indvinding. For ikke unødigt at begrænse dette incitament vil de øvrige deltagere i konsortier med offentlig deltagelse få ret til at købe en vis del af den olie, som det offentlige i kraft af sin deltagelse i virksomheden har ejendomsret til. Denne særlige køberet vil ikke beskære statens ret til på grundlag af bestemmelserne i lovgivningen at disponere over en del af produktionen.

På naturgassiden er det afgørende, at naturgasforsyningen også på lang sigt sikres til det danske naturgasnet, hvorfor det vil være et vilkår for efterforsknings- og indvindings-tilladelserne, at al naturgas først tilbydes staten, forinden salg til anden side finder sted. Staten har i tillæg hertil forkøbsret til sådanne mængder, som kan forbruges i Danmark.

Der er ved udformningen af vilkårene lagt vægt på, at 1. udbudsrunde vil gøre det attraktivt for olieselskaberne at iværksætte efterforskning i Danmark.

Forventningerne om stigende oliepriser kan tænkes at påvirke interessen hos olieselskaberne for at gå ind på dansk område. Man må dog være opmærksom på, at iværk-

[Energiministeren]

sættelse af efterforskning efter olie og gas bygger på langsigtede beslutninger, og at omkostningerne ved at producere olie og gas i Danmark er lavere end f.eks. i områder med stor vanddybde.

Regeringen påregner, at 1. udbudsrunde kan følges op af senere runder, når de nuværende bevillingshavere har tilbageleveret yderligere arealer. Erfaringerne fra 1. runde må høstes, før man tager stilling til, hvornår og på hvilke vilkår en anden runde skal afholdes. Erfaringerne fra 1. runde vil også have betydning for udvælgelsen af olieselskaber i senere runder, idet regeringen må lægge vægt på, at et olieselskab investerer penge og viden i efterforskning på dansk område så tidligt som muligt.

Det er regeringens opfattelse, at der med den påtænkte ordning for 1. udbudsrunde er tilvejebragt en god og afbalanceret koncessionspolitik, der giver mulighed for en udnyttelse af olie- og gasressourcerne i den danske undergrund, således at samfundet får størst mulig gavn heraf. Det er mit håb og min forventning, at et meget bredt flertal vil kunne tilslutte sig den fremlagte politik, således at regeringen med styrke kan varetage danske interesser.

Når folketingets energipolitiske udvalg har afsluttet behandlingen af min redegørelse, vil ansøgningerne blive indkaldt med en frist på 3 måneder. Herefter vil energiministeriet gennemgå ansøgningerne og føre de fornødne forhandlinger med ansøgerne.

Forinden tilladelse udstedes, vil folketingets energipolitiske udvalg i henhold til undergrundslovens bestemmelser herom få sagen forelagt. Det er regeringens ønske, at nye rettighedshavere snarest skal kunne igangsætte de første efterforskningsaktiviteter.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 11. februar 1983, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.36